

Lovudkast, skulde jeg være meget tilbøielig til at ønske, at en saadan simpel Edsformular som den, der vil fremkomme, naar Udvalgets Forslag vedtages, nemlig: „dette sværger jeg, saafandt hjælpe mig Gud“, uden videre Tillæg og uden noget som helst Ceremoniel kunde blive den almindelige her i Landet for alle af Staten anerkjendte Troessamfund. Der vilde i Grunden Intet være til Hinder derfor; thi Tiltalen, som skal gaae forud, kunde jo rettes noget efter de forskjellige Troessamfund. Dette foreligger imidlertid ikke; der foreligger derimod kun de Forslag til en Forandring i den Maade, hvorpaa de jødiske Troesskændere hidtil ere blevne edfæstede, og da der, som Udvalgets Motiver vise, er lagt Vægt paa, at der dog skulde være noget Særegent for Mosaiterne, har det været Gjenstand for Udvalgets fælles Undersøgelse og Betænkning, hvad der da af dette skulde bibeholdes, og hvad ikke. Alt det, der kunde regnes til unyttige og tillige besværende Ceremonier, have vi været enige om at foreslaae skulde bortfalde; det Samme gjælder alle overflødige Udtryk, som tidligere fandtes i Eden, og med Hensyn til Edsordene selv de Ord „under min Saligheds Ed“, som paa Dansk kunne siges og i det danske Sprog have en særegen Kraft, men som for dem, der ere vant til fremmede Tungemaal, ikke have en saadan Kraft. Jeg har derimod givet mit Minde til, at det maatte staae som en Betingelse i § 1, at Mosaiten skulde oprække den høire Haand; skjøndt jeg var mere tilbøielig til at foreslaae, at dette skulde udgaae, thi det er en aldeles overflødig og for Mosaiten meningsløs Ceremoni. Det findes i det gamle Testaments Bøger, at En har oprakt den høire, en Anden den venstre Haand, men der findes aldeles intet Bud eller Befaling desangaaende, hverken i det gamle Testamente eller Talmud eller i Forklaringen dertil. Det kan imidlertid ikke støde, ligesom det heller ikke er besværende, og derfor har jeg været enig med Udvalgets øvrige Medlemmer i, at det kunde blive staaende. — Jeg har derimod som Minoritet tilladt mig at stille to Endringsforslag. Det ene gaaer ud paa, at Ordet „Amen“ skulde siges efter de Ord: „dette sværger jeg, saafandt hjælpe mig Gud“. Det er et Ord, der er helligt for Mosai-

ten, det er ganske vist, og jeg indrømmer aldeles Rigtigheden af, hvad den ærede Justitsminister ved forrige Behandling bemærkede, at dette Ord alene og for sig har været brugt ved Processer som Stadfæstelse af en Ed, og det bruges saaledes endnu ofte mellem Søderne ved enkelte Dele af Retsspraxis. Det er et Ord, der har en ærværdig og hellig Betydning; vi kjende det Allesammen fra det nye Testaments Tid; det kan bruges, førend En siger Noget, for at bekræfte, hvad han vil sige, og det kan bruges, for at bekræfte, hvad han har sagt. Det synes mig derfor, at det vil paa en vis Maade give mere Eftertryk, naar det bliver føjet til Slutningen af den afslagne korte Ed. Det er ikke aldeles nødvendigt, det indrømmer jeg fuldkomment; men hvorfor man skulde forfaste alt muligt og ikke kunne beholde Noget, der for den Enkelte kunde gjøre Eden ligesom mere hellig og netop gjøre et større Indtryk, indseer jeg ikke. Dette Ord har en dyb Betydning for Orientalerne i det Hele og specielt for den jødiske Nation, og skjøndt denne er spredt over hele Verden, er dens Oprindelse dog orientalsk. Dette Udtryk bruges og har været brugt mellem de orientalske Søder ved Slutningen af Bønner, det har været brugt ligesom Aposstolens Dage; fra den kristne Kirkes første Oprindelses Tid har Amen lydt og været almindelig iblandt Søderne. Derfor foreslaaer jeg, at dette skal tilføies.

I det Hele taget er Eden hos Søderne en religiøs Handling, som sættes i Bighed med Bønnen, og forsaavidt Guds Navn eller et af de guddommelige og hellige Navne nævnes, anseer den religiøse Søde det som et Lovbud; at Hovedet skal være bedækket; den religiøse Søde nævner aldrig noget af de guddommelige Navne uden med bedækket Hoved. Efter de fleste jødiske Fortolkere antages Eden at være paabuden ved 2den Mosebogs 22de Kapitel 11te Vers, hvor der er Tale om, at Noget under visse Forhold skal bekræftes med en Ed for Herren, med en Herrens Ed; denne Betragtning er idetmindste gennemgaaende hos de meest ansete Fortolkere. Naar derfor Eden har en saadan religiøs Betydning, hvad enten den aflægges, hvor Søderne, saaledes som det paa enkelte Steder, s. Ex. i Tyrkiet, endnu er Tilfældet, i mange Ting have deres egen Kommunalforfat-